



ANTI - PESTPROTOCOL een groeidocument

Inleiding

Om te kunnen leren is het belangrijk dat onze leerlingen graag naar school gaan en dat zij zich veilig en gewaardeerd voelen. De OBS Koningin Emma streeft dan ook naar een rustig schoolklimaat waarin wij veiligheid, geborgenheid en vertrouwen als een basis zien voor een goede ontwikkeling. In ons handelen zijn wij erop gericht dat onze kinderen leren:

- zelfstandig en kritisch te denken
- zichzelf en anderen te respecteren
- om te gaan met regels, waarden en normen
- het zelfvertrouwen te vergroten
- inzicht te krijgen in eigen kunnen
- hun gevoelens en gedachten kenbaar te maken

Dit leerproces verloopt meestal goed, maar het kan voorkomen dat een enkel kind door een ander kind of een groepje kinderen wordt gepest of bewust buiten gesloten. Een kind komt dan zo in de knoop met zichzelf en met de schoolomgeving dat de algemene schoolregels onvoldoende veiligheid aan het kind bieden.

In dit anti -pestprotocol heeft de OBS Koningin Emma vastgelegd welke maatregelen het team heeft genomen om pesten op school te voorkomen. Ook staan in dit anti -pestprotocol vermeld welke richtlijnen de school heeft om pestgedrag aan te pakken en op te lossen.

De OBS Koningin Emma heeft het Nationaal Onderwijsprotocol tegen pesten als leidraad genomen voor dit document.

Begrippen

Wat verstaan we onder pesten?

In vakliteratuur wordt de volgende definitie gegeven van pesten op school:

Pesten is een systematische, psychologische, fysieke of seksuele handeling van geweld door een leerling of een groep leerlingen ten opzichte van één of meerdere klasgenoten, die (niet langer) in staat is/zijn zichzelf te verdedigen

(uit : Pesten op school, hoe ga je er mee om?, uitgave van LOBO, NKO, Ouders & COO en VOO)

Pesten heeft de volgende kenmerken:

- het gebeurt opzettelijk
- het is bedoeld om schade toe te brengen (fysiek, psychisch, materieel)
- er is sprake van machtsongelijkheid (fysiek of verbaal sterkere kinderen kiezen een minder weerbaar kind als slachtoffer)
- het gebeurt systematisch en is geen incident (meer) te noemen
- het houdt niet vanzelf op, maar wordt eerder erger als niet wordt ingegrepen
- het komt voor in alle groepen en culturen

Het verschil tussen pesten, plagen en ruzie:

Anders dan bij pesten gaat het bij plagen en ruzie om gelijke machtsverhoudingen. Kinderen zijn dan duidelijk aan elkaar gewaagd; het geplaagde kind is in staat om adequaat te reageren op plaaggedrag/ruziegedrag. De ene keer is het ene kind, de andere keer het andere kind het slachtoffer. Plaaggedrag kan ook een spelletje zijn dat door geen van de partijen als bedreigend of echt vervelend wordt ervaren.

Plaaggedrag en ruziegedrag zijn incidenten.

Het anti -pestprotocol

1. Alle leerkrachten van de OBS Koningin Emma zien pesten als een probleem.
2. Alle leerkrachten van onze school zien het als hun taak om pestgedrag te voorkomen. We hebben diverse maatregelen genomen; onze preventieve aanpak bestaat ondermeer uit de volgende onderdelen:
 - M.b.v. zg. SOEMO-kaarten wordt aan de kinderen op concrete wijze duidelijk gemaakt hoe ze een bepaalde vaardigheid vorm kunnen geven
 - We volgen de sociaal-emotionele ontwikkeling van al onze leerlingen met de volgende instrumenten:
 - a) KleuterObservatielijst (CITO); alle kleuters 1 x per jaar, kinderen die uitvallen 2 x per jaar.
 - b) Parnassys leerkrachtvragenlijst voor de groepen 1 t/m 8; alle leerlingen 1 x per jaar in november. Zorgleerlingen in november en maart.
 - c) Parnassys leerlingvragenlijst voor de groepen 5 t/m 8; alle leerlingen 1 x per jaar in november. Zorgleerlingen in november en maart.
 - Deze sociale vaardigheden worden regelmatig geëvalueerd in alle groepen.
 - We plannen regelmatig teambuildingsactiviteiten om de saamhorigheid van de groep te vergroten.
 - Aan het begin van elk schooljaar worden de onze acht algemene schoolregels ("De acht die je van elkaar verwacht") en de groepsspecifieke regels met alle kinderen besproken. Veel van deze regels gaan over omgaan met elkaar, wat te doen bij ruzie, wat juist niet te doen bij ruzie.
 - Om kinderen te leren samen te spelen hebben we voor elke groep speelmateriaal waarmee kinderen tijdens de ochtendpauze kunnen spelen.
 - Om het gevoel van veiligheid van elk kind zoveel mogelijk te waarborgen is de toezicht op het plein voor schooltijd en in de pauze is verdubbeld. Na schooltijd lopen de groepsleerkrachten van groep 1-2 met de kinderen mee naar buiten; zij blijven op het schoolplein tot de kinderen van het plein zijn vertrokken. Leerkrachten signaleren pestgedrag op deze manier vroegtijdig.
3. Het 5-sporenbeleid.
 - De leerkracht onderzoekt of het pestprobleem incidenteel is en of het pesten kan worden opgelost door het met pester en pestslachtoffer uit te praten
 - Als leerkrachten van onze school signaleren dat een leerling ernstig of aanhoudend wordt gepest, volgen zij het 5-sporenbeleid:
 - bij het aanpakken van het pestgedrag zijn betrokken het pestslachtoffer, de pester(s), de ouders van de betrokken kinderen, de groepsleerkracht, de groep en de ouders.Het 5-sporenbeleid is met de ouders besproken op de ouderavond
 - Bij ernstig en aanhoudend pestgedrag analyseert de leerkracht het pestprobleem m.b.v. het analyseformulier, zie bijlage.
4. De school beschikt over een aantal curatieve aanpakken:
 - De niet-confronterende methode
Als de leerkracht het idee heeft dat het pesten onderhuids gebeurt, door buitensluiten, wordt het pestprobleem in algemene zin in de groep besproken aan de hand van een verhaal, kinderboek, nieuwsartikel. Ook een les uit de Soemo-map kan hiervoor worden gekozen.

- De PestTest en www.pestweb.nl
Om onderhuids pesten op te sporen wordt door alle leerlingen van de groep anoniem de Pest Test afgenomen op de computer. De leerkracht kan ook gebruik maken van de vragenlijst die is ontwikkeld door het Expertisecentrum 'School & Veiligheid' via www.pestweb.nl.
 - De confronterende methode
De leerkracht neemt duidelijk stelling tegen het pesten en bespreekt pesten met de groep. Vervolgens spreekt de leerkracht met de groep regels af.
 - Een straffend gesprek
De leerkracht heeft een kort gesprek met de pester waarin aan de pester wordt verteld waarom hij/zij het kind moet straffen. De straf kan bestaan uit binnen blijven in de pauze (bijv. omdat de pester een mede-leerling heeft bedreigd in de pauze) of een andere zinvolle opdracht die in verband staat met het pestgedrag. De ouders van de pester en het gepeste kind worden op de hoogte gebracht.
 - Een probleemoplossend gesprek
De leerkracht probeert in een gesprek met de pester achter de oorzaak van het pestgedrag te komen. Het analyseformulier pestgedrag kan hierbij worden gebruikt. Een leerkracht kan daarna besluiten om de leerling dagelijks feedback om zijn gedrag te geven door middel van een gedrags-waarderingskaart, korte dagelijkse gesprekjes met de pester. De leerkracht kan hiervoor overleg hebben met de IB -er. Uiteraard worden ook de ouders betrokken.
 - Een gesprek met de ouders van de pester(s) en het pestslachtoffer
Ernstig incidenteel of voortdurend pestgedrag wordt gemeld bij de directie. We volgen het 5-sporenbeleid: bij ernstig pestgedrag of bij aanhoudend pestgedrag worden de ouders op school uitgenodigd. Ook het pedagogisch klimaat en het pedagogisch vakmanschap van de leerkracht spelen een rol bij de maatregelen die genomen worden om te komen tot een oplossing. Het probleem wordt op schoolniveau aangepakt. Naast de groepsleerkracht zijn de IB -er en/of de directie bij het gesprek met de ouders betrokken leerlingen aanwezig.
 - Aanmelden bij het zorgteam of andere externe hulpinstanties
Als het pestgedrag ondanks alle voorgaande aanpakken niet stopt wordt het kind in overleg met de ouders aangemeld bij het Netwerk 12- of bij het zorgteam. Ook kan aan de ouders worden geadviseerd om het kind aan te melden voor sociale vaardigheidstraining of bij Bureau jeugdzorg.
 - Hulp aan het gepeste kind
De school herkent het gedrag van voortdurend gepeste kinderen: ze worden passief en teruggetrokken of ze gaan zelf uitdagen. Als de leerkracht dit gedrag signaleert wordt met de IB -er van onze school overlegd welk advies aan de ouders kan worden gegeven. Mogelijkheden kunnen zijn: aanmelden bij het zorgteam, advies tot aanmelding voor faalangsttraining of weerbaarheidstraining, sociale vaardigheidstraining,
5. Als de ouders het niet eens zijn met de aanpak van een pestprobleem op school dan kunnen zij zich wenden tot de vertrouwenspersoon van het Openbaar Onderwijs in de gemeente Rheden. Naam en telefoonnummer staan vermeld in de schoolgids. De klachtenregeling is ook op school aanwezig.
 6. Als een kind pestgedrag vertoont dat de voortgang van het onderwijs van zichzelf en/of voor andere groepsgenoten ernstig belemmert of als dat pestgedrag gevaar oplevert voor medeleerlingen en/of de leerkracht kan tot schorsing of verwijdering worden overgegaan. De directie overlegt dit met het schoolbestuur.

Bijlagen:

1. Analyseformulier bij pestgedrag
2. Signalen van pesten
3. Materialen die op school aanwezig zijn en ingezet kunnen worden om pestgedrag op te lossen.
4. De acht die je van elkaar verwacht.

Bijlage 1 - Analyseformulier pestgedrag

We volgen het 5-sporenbeleid:

Slachtoffer

- Wie is het/zijn het
- Sinds wanneer wordt het slachtoffer gepest
- Wat is de voorgeschiedenis
- Wat is de ernst van de pesterijen
- In welke vorm wordt er gepest
- Wat is de reactie van het slachtoffer
- Wat voor kind is het slachtoffer
- Heeft het kind extra hulp nodig
- Is het kind ontvankelijk voor hulp

Pester

- Wie is het/zijn het
- Sinds wanneer pest het kind
- Wat is de voorgeschiedenis
- Wat is de ernst van de pesterijen
- In welke vorm wordt er gepest
- Is pester een meeloper of toeschouwer?
- Wanneer vinden de pesterijen plaats
- Wat voor een kind is de pester
- Heeft het kind extra hulp nodig
- Is het kind ontvankelijk voor hulp

Groep

- In welke groep vinden de pesterijen plaats
- Op welke momenten wordt er gepest(bijv. gestructureerde of ongestructureerde momenten)
- Hoe is de sfeer in de groep
- Is de sfeer in de groep veranderd en zo ja waardoor
- Wat voor leerlingen zitten er in de groep
- Hoe reageren de leerlingen op elkaar
- Wat zijn de vaardigheden van de leerlingen op cognitief en sociaal gebied
- Is er wisselend leiderschap
- Zijn de regels en afspraken in de groep duidelijk
- Hoe is de relatie tussen de groep en de leerkracht
- Wordt er gewerkt in de groep(wat is de motivatie van de leerlingen)
- Zijn er bijzondere omstandigheden van buitenaf(bijv. conflicten in de wijk)
- Zijn er culturele verschillen
- Zijn er specifieke individuele problemen van de leerlingen

School/leerkracht

- Hoe is de positie van de leerkracht in de groep
- Is er ondersteuning binnen het team
- Is het een nieuw probleem of bestaat het al jaren
- Welke interventies zijn er al geweest
- Krijg je als school de mogelijkheid om het aan te pakken
- Zijn er contacten met externe organisaties
- Hoe is de relatie tussen school en ouders

Ouders

- Is er onderling contact tussen de ouders
- Staan ouders open om pesten te bespreken
- Zijn zij bereid zich ervoor in te zetten

Bijlage 2 - Signalen van Pesten

Als leerkrachten iets aan pestgedrag willen doen, moeten ze de signalen herkennen van pestgedrag. Hieronder volgen de meest voorkomende pesterijen die pesters met hun pestslachtoffers uithalen:

- Volstrekt doodzwijgen
- Isoleren en uitsluiten, zodat het kind niet mee mag doen met spelletjes, niet mag meelopen in een groepje naar huis, naar gym
- Bij andere kinderen steun zoeken, zodat het gepeste kind niet (meer) wordt uitgenodigd voor feestjes en leuke dingen
- Psychisch mishandelen: beledigen, schelden, opmerkingen maken over de kleding of uiterlijk, nooit de echte naam van het kind gebruiken, maar een bijnaam, vernederen
- Fysiek mishandelen, zoals slaan, schoppen, trekken, duwen, spugen, krabben, bijten haren trekken
- Insluiten in de klas of op het schoolplein
- Buiten school opwachten of op weg van en naar huis achterna rijden
- Bezittingen afpakken of stuk maken
- E-mails of sms-berichten versturen met beledigende of intimiderende inhoud
- Roddelen, schelden, intimideren via msn
- Gemene briefjes doorgeven
- Afpersen, dreigen

Bijlage 3 – Materialen die op school aanwezig zijn en ingezet kunnen worden om pestgedrag op te lossen

1. De Pest Test
2. Informatie over www.pestweb.nl
3. Horen, zien en niet meer zwijgen, een pestproject voor groep 7 en 8
4. Schoolbrochure van Stichting Stop het Pesten
5. Lespakket – wat je pest ben je zelf! (bovenbouw)
6. Lesideeën om pestgedrag te voorkomen in de SEO -methode Ik, jij, wij sociale redzaamheid en gezond gedrag.

Verder op school aanwezig:

7. Volg Instrument Sociaal -Emotionele Ontwikkeling van Parnassys “ZIEN”
8. Handreiking voor daadkrachtig schoolbeleid (Gie Deboutte)
9. Kinderboeken:
 - a. Buitenspel door Richard Backers (uitg. CPS), Amersfoort)
 - b. Roald Dahl – De Griezels
 - c. Roald Dahl – Matilda
 - d. Ole Lund Kirkegaard – Pudding Tarzan
 - e. Jacques Vriens – En de groeten van groep acht

Gouden regels voor kinderen vanuit het pestprotocol

1. Word je gepest, praat er dan thuis over of op school. Je mag dit niet geheim houden.
2. Je noemt een kind bij zijn eigen naam en verzint geen bijnaam
3. Je beoordeelt andere kinderen niet op hun uiterlijk
4. Je sluit een ander kind niet buiten een activiteit
5. Je komt zonder toestemming niet aan spullen van een ander kind
6. Je scheldt een kind niet uit
7. Je roddelt niet over elkaar
8. Je lacht een ander kind niet uit
9. Je bedreigt een ander kind niet en je doet een ander kind geen pijn
10. Je bemoeit je niet met een ruzie
11. Als je zelf ruzie hebt, probeer je dat uit te praten. Lukt dat niet dan ga je naar je leerkracht of de pleinwacht
12. Als je ziet dat een ander kind wordt gepest, dan vertel je dat aan je leerkracht of de pleinwacht. Dit is geen klikken!!

Bijlage 4 – De 8 die je van elkaar verwacht.

de 8
die je van elkaar
verwacht

1: Ons taalgebruik is fatsoenlijk en verzorgd



praat gewoon en goed:

- * niet schelden of rare woorden zeggen
- * noem elkaar bij de naam
- * geen straattaal gebruiken
- * kijk elkaar aan als je praat

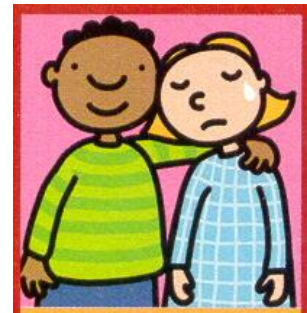
wat is jouw
naam?

kan ik je
helpen?

2: Wij behandelen elkaar zoals we zelf behandeld willen worden



- * als jij aardig bent voor iemand, is die ander vast aardig voor jou!
- * heb respect voor elkaar



3: Wij doen elkaar op geen enkele manier pijn en kwetsen niemand



dus ook niet met woorden!



4: Wij zijn zuinig op alle spullen



- * rommel ruim je op
- * niet gooien met boeken en andere materialen
- * van de spullen van een ander blijf je af, vraag of je iets mag pakken of lenen
- * wees voorzichtig, dan gaan er geen dingen stuk



5: Wij komen voor elkaar op



als je merkt dat iemand geplaagd wordt, is het
fijn als je zegt dat de plagers moeten stoppen!

6: Wij sluiten niemand buiten, want iedereen hoort er in onze klas altijd bij



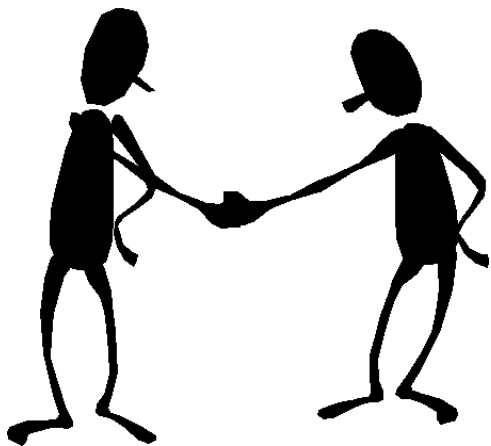
zie je iemand alleen spelen,
vraag dan of hij mee wil doen

* samen is leuker dan alleen!



*

7: Problemen en conflicten praten we uit



slaan en schoppen lost
niets op, praten helpt!

8: Wij houden ons aan algemeen geldende schoolregels:



ruim je spullen op



afval gaat in de prullenbak



In de klassen, gangen en op de trap wordt niet gerend



het dragen van petten of andere hoofddeksel is niet toegestaan



steppen, skateboarden of skaten mag buiten op het plein, beslist niet binnen.

Afspraak als kinderen zich niet houden aan deze regels:

Een leerling die zich niet aan deze regels houdt, wordt daarop aangesproken. De eigen leerkracht zorgt er aansluitend voor dat de leerling een gepaste straf krijgt.